

KIERUNKI PRAC UNII EUROPEJSKIEJ W DZIEDZINIE GWARANTOWANIA DEPOZYTÓW, WNIOSKI DLA BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

WSTĘP

Historia europejskich systemów gwarantowania depozytów sięga roku 1966, kiedy to w Niemczech powstał pierwszy na naszym kontynencie system gwarantowania. Od tego czasu można wyróżnić pewne etapy określające drogę rozwoju idei i organizacji instytucji gwarantowania depozytów.

Pierwszym aktem ponadnarodowym, odnoszącym się do problematyki gwarantowania depozytów, była Rekomendacja 87/63 z 1986 roku¹. Od tego momentu możemy mówić o początku budowania instytucjonalnego ładu na poziomie europejskim w dziedzinie gwarantowania depozytów. Rekomendacja była krótkim dokumentem opisującym jedynie potrzebę utworzenia systemów gwarantowania depozytów (tam gdzie jeszcze takich nie było) i chociaż nie miała charakteru wiążącego, to wyznaczała daty, do których kraje członkowskie powinny systemy powołać do życia².

---

¹ W owym czasie systemy gwarantowania depozytów w ramach Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej działały w Belgii, Niemczech, Hiszpanii, Francji, Holandii i Wielkiej Brytanii.

² Dla krajów, które już były w trakcie wprowadzania systemów, wyznaczono koniec 1988 roku, a dla krajów, które jeszcze nic w tym kierunku nie zrobiły, wskazano koniec 1990 roku, jako datę docelową.

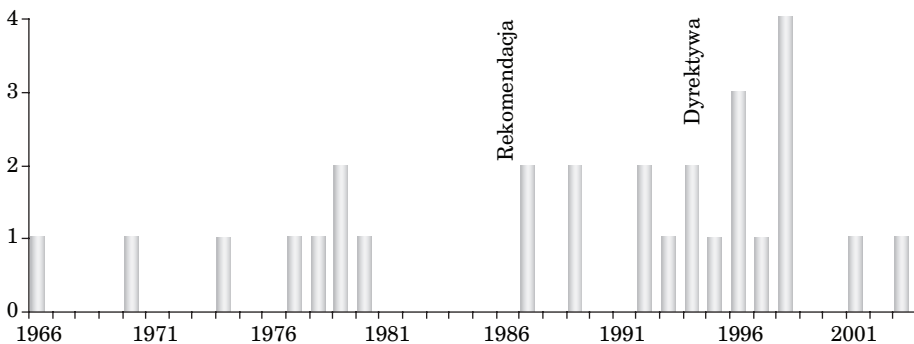
Wydanie Rekomendacji zwróciło uwagę wielu europejskich regulatorów bankowych na tą nowatorską w owym czasie na terenie Europy instytucję sieci bezpieczeństwa bankowego. Choć wtedy częściej na system gwarantowania depozytów patrzono bardziej z punktu widzenia ochrony konsumenta lub efektywności procesu upadłościowego niż z punktu widzenia stabilizacji systemu bankowego.

Od czasu wydania Rekomendacji wyraźnie można zaobserwować rozwój ilościowy nowych krajowych systemów gwarantowania.

Niewątpliwym przełomem jakościowym na gruncie europejskim była Dyrektywa 94/19/WE z maja 1994 r. Dyrektywa ta była krokiem milowym w instytucjonalizacji idei gwarantowania depozytów. Jej znaczenie należy postrzegać z perspektywy wielu czynników, a zwłaszcza:

- 1) regulacja wprowadzała obowiązek istnienia systemów gwarantowania depozytów we wszystkich państwach członkowskich. To, co do tej pory było jedynie zaleceniem stało się bezwzględny wymogiem;
- 2) pojawił się pierwszy zbiór rozwiązań szczegółowych, harmonizujących (co prawda na bardzo ogólnym poziomie) model funkcjonowania systemów gwarantowania;
- 3) i wreszcie, co wymaga zdecydowanego podkreślenia, rozszerzono zakres celów działania systemów gwarantowania. Do ochrony deponenta, widzianego jako konsumenta usług finansowych, dodano dbałość o stabilność systemu bankowego. To zaś oznaczało usankcjonowanie systemu gwarantowania depozytów jako elementu sieci bezpieczeństwa bankowego.

Rysunek 1. Liczba powołanych do życia systemów gwarantowania depozytów w poszczególnych latach w państwach Unii Europejskiej

Źródło: obliczenia własne.

Przyjęcie Dyrektywy sprawiło, że w Europie pojawił się kolejny impuls rozwoju ilościowego i terytorialnego systemów gwarantowania depozytów. Rozwój ten na kontynencie europejskim wpisał się w zjawisko o skali globalnej. Dynamiczne powstawanie systemów gwarantowania depozytów na świecie odbywało się głównie w latach 80. i 90. ubiegłego wieku.

W Europie nowo powstające systemy miały jednak punkt odniesienia w postaci Dyrektywy. Przed 1986 rokiem na terenie Europy działało jedynie 8 systemów. Obecnie działają one we wszystkich państwach europejskich.

Dyrektywa 94/19/WE ma już 13 lat, a Bankowy Fundusz Gwarancyjny jest prawie jej równolatkiem. Ustawa o BFG od początku była tworzona, a później nowelizowana z uwzględnieniem kształtu systemu gwarantowania definiowanego przez Dyrektywę. Jeszcze przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej ustawa o BFG była w pełni zgodna z normami europejskimi regulującymi sferę gwarantowania depozytów. Dyrektywa uchwalona w 1994 roku zawierała szereg przepisów przejściowych, z których najważniejsze, to:

- zezwolenie, aby limit gwarancyjny do 1999 roku wynosił 15 tys. euro,
- do 1999 roku występował zakaz „eksportu gwarancji”, co oznaczało, że oddziały banków europejskich działające na terenie innego państwa musiały korzystać z systemu gwarancyjnego państwa goszczącego. Tym samym systemy państwa macierzystego nie mogły „eksportować” własnych warunków gwarancji.

Te rozwiązania przejściowe „wygasły” w roku 2000 i regulacje osiągnęły stan docelowy.

Niedawno skończył się kolejny etap prac Komisji Europejskiej nad Dyrektywą 94/19/WE. Komisja dokonała przeglądu Dyrektywy pod kątem potencjalnych zmian legislacyjnych. Warto przyrzeć się temu przeglądowi, gdyż obrazuje on dobrze obszary, na jakich koncentruje się uwaga Komisji Europejskiej, a także wszystkich podmiotów biorących udział w przeglądzie. W procesie przeglądu Dyrektywy wzięły udział bardzo różne kategorie podmiotów z państw członkowskich:

- ❖ oficjalne instytucje reprezentujące rządy państw członkowskich,
- ❖ instytucje gwarantowania depozytów,
- ❖ regulatorzy bankowi,
- ❖ instytucje konsumenckie,
- ❖ banki komercyjne.

Poszczególne instytucje z różnym zaangażowaniem uczestniczyły w przeglądzie, jednak szeroki zakres podmiotowy stworzył okazję do pogłębionej dyskusji na temat wszystkich obszarów związanych z tematyką gwarantowania depozytów.

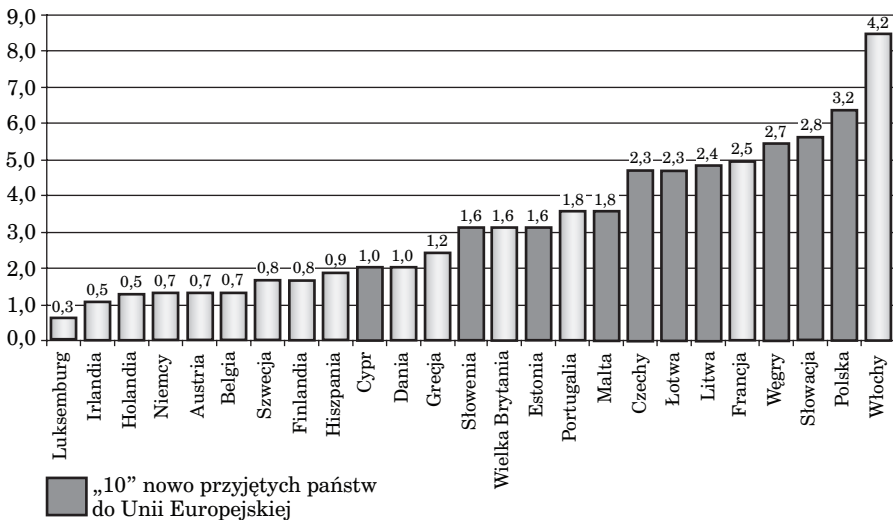
Poniżej przedstawię najważniejsze tematy dyskusji.

1. WYSOKOŚĆ LIMITU GWARANCYJNEGO

Często społeczny odbiór Dyrektywy sprowadza się jedynie do spostrzeżenia minimalnej wysokości limitu gwarancyjnego. I to właśnie ten element był dyskutowany jako pierwszy w czasie przeglądu Dyrektywy. Ostatecznie Komisja zdecydowała się nie zmieniać obowiązującego limitu. Analitycy napotykali kłopoty z zebraniem od państw członkowskich danych o strukturze wartości depozytów. To zaś uniemożliwiło wiarygodną ocenę realnego poziomu ochrony deponentów. Stąd też brała się pewna rezerwa w przedstawianiu definitywnych ocen.

Innym ważnym elementem, jaki został uwzględniony przez Komisję, to skutki wejścia do Unii 10 nowych państw.

Rysunek 2. Relacja PKB per capita do maksymalnej wypłaty gwarancyjnej (2005 r.)

Źródło: obliczenia własne.

Nowe kraje przeważnie charakteryzowały się znacznie niższą zamożnością społeczeństwa, to zaś sprawiło, że względny poziom gwarancji (przy stałym minimum) uległ podniesieniu. Ostatecznie uznano, że w krótkim okresie nie wystąpi konieczność zmian regulacyjnych w tym zakresie. Niemniej jednak w przyszłości należy jeszcze raz przyjrzeć się zarówno nominalnemu poziomowi minimum gwarancyj-

nego, jak i zbadać możliwość harmonizacji tego parametru poprzez ujednoczenie limitu gwarancyjnego w państwach członkowskich.

2. ADEKWATNOŚĆ OBECNEJ DEFINICJI DEPOZYTU I ZAKRES GWARANCJI

Tematem dyskusji była zarówno sama definicja depozytu, jak i definicja przedmiotu gwarancji udzielanych przez systemy gwarantowania. Niektórzy uczestnicy dyskusji poddawali pod rozwagę potrzebę takiego dostosowania definicji, aby objęła większy zakres relacji deponent–bank. Ostatecznie przeważył jednak pogląd, że obecna definicja³ obejmuje właściwie wszystko, co bank może być winien klientowi.

Znacznie więcej uwagi skoncentrowano na zakresie gwarancji widzianym poprzez katalog możliwych wyłączeń wskazanych w załączniku 1 do Dyrektywy. W tym przypadku wskazywano, że katalog dobrowolnych wyłączeń doprowadza do powstawania różnic między poszczególnymi systemami. Należy zwrócić uwagę także na fakt, że arbitralność decyzji co do stosowania poszczególnych wyłączeń jest jednym z tych elementów, które sprawiają, że trudne jest stosowanie umów o dopełnieniu gwarancji (umów typu *topping-up*). Dzieje się tak, ponieważ różnice w wyłączeniach powodują, że trudno jest ocenić, który system oferuje korzystniejsze warunki gwarancji. Wydaje się, że właśnie zakres wyłączeń podmiotowych może być w dłuższym okresie jednym z tych obszarów, które będą podlegać harmonizacji.

3. ZASADNOŚĆ WSPÓŁODPOWIEDZIALNOŚCI DEPONENTA (CO-INSURANCE)

Obecnie systemy gwarantowania mogą dokonać swobodnego wyboru, czy oferują gwarancje 100% czy też 90%. W przypadku oferowania gwarancji niepełnych przyjmuje się, że niegwarantowana część pozostaje systemowo ryzykiem deponenta.

---

³ Zgodnie z dyrektywą „depozyt” oznacza należność wynikającą z wpłat pozostawionych na koncie lub z sytuacji przejściowych w ramach normalnych operacji bankowych, które instytucja kredytowa powinna spłacić zgodnie z obowiązującymi warunkami prawnymi i kontraktowymi, jak też wierzycelności, które instytucja kredytowa gwarantuje przez wystawienie dokumentu urzędowego. Należy przy tym pamiętać, że „operacje bankowe”, o których mówi Dyrektywa, mają znacznie szersze znaczenie niż „czynności bankowe” definiowane w polskim prawie bankowym.

Dyskusja nad zasadą współodpowiedzialności koncentrowała się nad możliwością harmonizacji tej regulacji, która w obecnym kształcie ma charakter dobrowolny.

Z jednej strony krytyka zasady współodpowiedzialności deponenta odwoływała się do idei ochrony deponenta, z drugiej zaś – podkreślano w dyskusji jej korzystny wpływ na ograniczenia ryzyka typu *moral hazard* występującego w systemie bankowym oraz na ograniczenia kosztów wypłat. Komisja Europejska, podzielając punkt widzenia ochrony konsumenta, nie uznała, że argument odwołujący się do ryzyka typu *moral hazard* jest przekonujący. Bardziej była skłonna brać pod uwagę argument przywołujący niższe koszty wypłat.

Zagadnienie koasekuracji – przez większość z podmiotów biorących udział w konsultacjach – nie zostało uznane za kluczowe, a bieżące rozwiązania oceniono jako adekwatne. Wydaje się, że jeżeli będzie silna wola powszechnego ujednoczenia zasad gwarancji to element współodpowiedzialności deponenta, jako niewzbudzający znacznych kontrowersji, może ulec harmonizacji. Przy czym należy zapewne oczekiwać odejścia od 10% odpowiedzialności deponenta.

Praktycznym wymiarem prac Komisji była wykładnia dotycząca tego, jak należy rozumieć limit gwarancyjny 20 tys. euro w kontekście możliwości zastosowania współodpowiedzialności deponenta w wysokości 10%. Innymi słowy, problem dotyczył odpowiedzi na pytanie, czy zgodnie z obecnym kształtem Dyrektywy możliwa jest sytuacja, w której deponent otrzymuje maksymalnie 18 tys. euro (20 tys. euro limitu – 10%). Zgodnie z interpretacją Komisji taka sytuacja jest niemożliwa, a minimalny limit dyrektywy 20 tys. euro odnosi się do tego co faktycznie otrzymuje deponent.

4. MOŻLIWOŚĆ WPROWADZENIA KLAUZULI *DE MINIMIS*⁴

Wprowadzenie klauzuli *de minimis* motywowane jest względami praktycznymi. Wyłączenie spod gwarancji depozytów o bardzo niskich nominałach (wartościach rzędu 10–35 euro) pozwoliłoby ograniczyć koszty wypłat gwarancyjnych. Systemy gwarancyjne byłyby zwolnione z obowiązku wypłat wobec depozytów o bardzo niskich nominałach, co w praktyce oznacza wyjęcie spod gwarancji „martwych”, zapomnianych rachunków.

W praktyce tego typu regulacje przed przystąpieniem do Unii Europejskiej występowały w krajach nadbałtyckich. Kraje te pozytywnie oceniają doświadczenia stosowania klauzuli *de minimis*. Przystępując do Unii Europejskiej i akceptując jej porządek prawny, kraje te musiały wycofać się z tych rozwiązań.

⁴ Zasada, zgodnie z którą gwarancje nie obejmują najmniejszych depozytów.

Oczywistymi oponentami klauzuli były organizacje konsumenckie, które postrzegały klauzulę jako osłabienie pozycji deponenta, zwłaszcza deponenta drobnego.

Większość popierających możliwość wprowadzenia klauzuli *de minimis* widziałoby ją jako rozwiązanie opcjonalne. To zaś kreowałoby kolejny obszar działający wbrew harmonizacji. Dlatego też idea klauzuli nie znalazła poparcia w Komisji Europejskiej.

5. PROBLEMY ZWIĄZANE Z UMOWAMI DOPEŁNIENIA GWARANCJI (*TOPPING-UP*)

Obszar umów o dopełnieniu gwarancji jest rozległym obszarem kontrowersji, niejasności i problemów z jakimi spotykają się instytucje zamierzające podpisać umowę regulującą tę kwestię.

Zgodnie z Dyrektywą oddział banku działający na terenie państwa goszczącego, o wyższym poziomie gwarancji, ma prawo „doubezpieczyć się” w systemie goszczącym. Stroną umowy *topping-up* powinien być także system macierzysty. Konstrukcja umowy powinna uwzględniać wiele specyficznych cech obu systemów. Okazuje się, że te różnice znacząco komplikują materię uzgodnień. Wśród fundamentalnych pytań, na jakie trzeba znaleźć odpowiedzi, znajdują się m.in:

- ❖ jak określić, który system macierzysty czy goszczący jest bardziej korzystny, jeżeli przewagi tych systemów realizowane są w różnych obszarach,
- ❖ czy można dopuścić, aby oddział banku korzystającego zarówno z gwarancji systemu goszczącego, jak i z gwarancji systemu macierzystego, w rezultacie dysponował gwarancjami korzystniejszymi niż banki systemu goszczącego,
- ❖ jak uregulować sytuację, gdy system kraju goszczącego wykorzystuje kompensatę wiarytelności i należności deponenta, a system macierzysty takiej kompensaty nie stosuje.

Skomplikowana materia umów obejmuje zarówno rozwiązania systemowe, jak również różnice w systemach prawnych. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że umów o „doubezpieczenie” depozytów jest niewiele. Problemem może być także fakt, że banki deklarujące chęć przystąpienia do systemów goszczących preferują systemy typu *ex post*. Starają się więc wykorzystać fakt przystąpienia do systemu o wyższych gwarancjach, bez konieczności ponoszenia bieżących kosztów gwarancji.

6. MOŻLIWOŚĆ HARMONIZACJI MODELU FINANSOWANIA SYSTEMÓW GWARANTOWANIA (W TYM WYKORZYSTANIE SKŁADEK OPARTYCH NA RYZYKU)

Jednym z ważnych obszarów dyskusji podczas przeglądu był model finansowania systemów gwarantowania. Dyrektywa na temat finansowania nie określa⁵ modelu finansowania, jaki powinien zostać zastosowany przez system gwarantowania. W głównej mierze dyskutowany dylemat dotyczył tego, czy stosować model *ex post*⁶, *ex ante*, czy też jakąś hybrydę obu tych modeli.

Badanie modelu finansowania systemów gwarantowania przez Komisję Europejską miało charakter pogłębiony i w jego trakcie rozpatrywano skutki harmonizacji w kierunku modelu *ex ante*. Zidentyfikowano przy tym, że niektóre systemy⁷ musiałyby ponieść znaczne koszty wprowadzania systemów *ex ante*.

Ostatecznie Komisja zdecydowała się nie regulować zasad finansowania w krótkim terminie. Natomiast w dłuższym okresie należy spodziewać się, że ten temat będzie analizowany, dlatego że przewagi systemów typu *ex ante* nie są podważane, przeszkodą są jedynie koszty, które, choć znaczące, są możliwe do zaakceptowania.

Podczas dyskusji istniał konsensus⁸ co do tego, że przed wprowadzeniem zasad różnicujących składki na systemy gwarantowania depozytów należałoby zgodzić się z wprowadzeniem systemu *ex ante*. W dyskusji nad możliwością oparcia składek na ryzyku pojawiały się z jednej strony głosy wskazujące na potrzebę wykorzystania rozwiązań Dyrektywy CRD, z drugiej strony wielu przedstawicieli systemów podnosiło postulat, aby ewentualny system różnicowania składek był przejrzysty.

Komisja Europejska podkreślała także, że wypracowanie modelu różnicowania składek nie powinno wiązać się z nałożeniem na banki dodatkowych obowiązków sprawozdawczych.

---

⁵ Dyrektywa bardzo ogólnikowo odnosi się do źródeł finansowych działalności gwarancyjnej: „koszty ... finansowania muszą być zasadniczo ponoszone przez instytucje kredytowe, a z drugiej [strony] – zdolność finansowania tych systemów musi pozostawać w odpowiednim stosunku do ich zobowiązań; jednakże nie powinno to zagrozić stabilności systemu bankowego w Państwie Członkowskim”.

⁶ Model *ex ante* zakłada akumulowanie ze składek funduszu gwarancyjnego, zaś model *ex post* opiera się na wpłatach dokonywanych dopiero po upadłości banku.

⁷ Włochy, Luksemburg, Holandia, Austria, Słowenia, Wielka Brytania.

⁸ Zdanie odrębne miał przedstawiciel systemu włoskiego.

7. PROBLEM TRANSFERU ŚRODKÓW FINANSOWYCH ZGROMADZONYCH W SYSTEMIE GWARANTOWANIA ZWIĄZANY ZE ZMIANĄ SYSTEMU PRZEZ BANK

Problem transferu środków finansowych zgłosiły systemy skandynawskie. Są one zaniepokojone przypadkiem banku Nordea, jako przykładu istotnie zmieniającego strukturę systemów bankowych, zagrażającego przy tym stabilności systemów gwarantowania. Jeżeli bank działający dotychczas transgranicznie, opierając się na zależnych bankach-córkach przekształca się w korporację opartą na sieci oddziałów z jedną siedzibą, wtedy jedną decyzją biznesową zmienia się strukturę wielu systemów bankowych. Jeśli do tego większość podmiotów zaangażowanych w tak rozumianą konsolidację ma znaczący udział w rynku poszczególnych państw, wtedy rodzi to poważne problemy.

Z punktu widzenia systemu gwarantowania kraju, w którym będzie usytuowana siedziba skonsolidowanego podmiotu, oznacza to natychmiastowe zwiększenie wartości gwarantowanych depozytów oraz zmniejszenie dywersyfikacji ryzyka. Dlatego też zrodziła się propozycja, aby wraz z konsolidacją podmiotu następował transfer środków wpłaconych wcześniej przez wszystkie konsolidowane podmioty w innych systemach gwarantowania. Transfer miałby dokonywać się do systemu, w którym będzie siedziba podmiotu.

Tego rodzaju postulat jest trudny do zrealizowania co najmniej z dwóch powodów. Po pierwsze zakłada powszechne istnienie modelu finansowania typu *ex ante*. Po drugie zaś podważa ideę systemu gwarantowania depozytów jako systemu ubezpieczeniowego, w którym składki traktowane są podobnie jak przy tradycyjnym ubezpieczeniu. Nie należy więc oczekiwać, że nawet w dłuższej perspektywie koncepcja transferu środków może przybrać formę regulacji unijnej.

8. INFORMOWANIE KONSUMENTÓW I REKLAMA

Na prawidłowe informowanie konsumentów największą uwagę zwracały organizacje konsumenckie. Ideą, która została przez te organizacje zaproponowana, to „jeden punkt informacyjny” dla deponentów. Wynika ona z faktu istnienia różnych zasad gwarancji na terytorium poszczególnych krajów członkowskich. To zaś jest wynikiem zastosowania zasady odpowiedzialności systemu kraju macierzystego, z którego gwarancji korzystają oddziały banków działających w innych krajach Unii.

Za prawidłowe informowanie klientów o zasadach gwarancji odpowiadają oddziały banków unijnych korzystających z gwarancji macierzystych. W praktyce jednak jest wiele wątpliwości co do wykonywania tego obowiązku.

Zasada jednego miejsca, w którym konsument mógłby uzyskać wszystkie wiarygodne informacje, wymagałaby nałożenia na instytucję krajową obowiązku informowania o zewnętrznych systemach gwarantowania. Tutaj zaś pojawia się pytanie, jak zapewnić możliwość wypełnienia takiego obowiązku. Ostatecznie Komisja nie przedstawiła w tej sprawie opinii.

Oprócz tej raczej technicznej propozycji, kwestia informacji deponentów wymaga głębszej analizy ze względu na konieczność wypełniania dwóch przeciwstawnych norm zawartych w Dyrektywie. Z jednej strony istnieje obowiązek informowania klientów o zasadach gwarancji depozytów. Z drugiej zaś – zakaz wykorzystywania tych informacji do celów reklamowych. W praktyce granica między informacją a reklamą jest raczej uznaniowa. W przyszłości należy oczekiwać, że ten temat będzie jeszcze dyskutowany i ostatecznie może oznaczać zmiany w obowiązujących obecnie przepisach.

9. TERMINY ZASPOKAJANIA DEPONENTÓW

Dyrektywa zakłada, że maksymalny termin niedostępności środków wynosi 3 miesiące, z możliwością przedłużenia tego okresu⁹. Początkowo Komisja wyrażała oczekiwanie skrócenia tego terminu, argumentując to znacznym postępem informatycznym, jaki nastąpił od 1994 roku, kiedy to uchwalano Dyrektywę. To właśnie w sprawniejszych instrumentach przetwarzania danych upatrywano źródeł skrócenia czasu wypłat gwarancyjnych. Taki punkt widzenia spotkał się ze zdecydowanym sprzeciwem systemów gwarantowania, które stwierdziły, że przyczyn opóźnień wypłat należy szukać nie w sferze techniczno-organizacyjnej, ale w zawiłościach prawnych związanych z wypłatami. Ostatecznie Komisja, uznając te argumenty, nie podtrzymała już propozycji skrócenia okresu niedostępności środków.

10. PANEUROPEJSKI I REGIONALNE SYSTEMY GWARANTOWANIA DEPOZYTÓW

Przyczynkiem do dyskusji nad paneuropejskim systemem gwarantowania depozytów była koncepcja systemów regionalnych zgłoszona przez kraje skandynaw-

⁹ W okolicznościach pod każdym względem wyjątkowych i w szczególnych przypadkach system gwarancji może wnioskować o przedłużenie terminu realizacji gwarancji u właściwych organów. To przedłużenie nie może przekraczać trzech miesięcy. Właściwe organy mogą, na wniosek zainteresowanego systemu gwarancji, określić maksymalnie dwa dalsze terminy przedłużenia, które każdorazowo ograniczają się do trzech miesięcy.

skie. W przypadku idei systemów regionalnych, tak jak w większości propozycji zgłaszanych przez kraje skandynawskie, źródeł należy szukać w kazusie Nordei. Systemy regionalne miałyby być remedium na wzrost koncentracji w systemach bankowych oraz na wzrost czynników transgranicznych w przypadku powstawania banków o charakterze regionalnym.

Komisja ze zrozumieniem odniosła się do idei systemów regionalnych. Jednak skonstatowała, że powstanie takich ponadnarodowych systemów jest możliwe w oparciu o obecnie obowiązujący reżim prawny. System regionalny w takiej koncepcji byłby rezultatem podpisania odpowiedniej umowy przez systemy krajowe.

Wydaje się, że choć istotnie można sobie wyobrazić teoretyczną konstrukcję takiego systemu regionalnego (lub nawet ogólnoeuropejskiego) opartego na dobrowolnej umowie wszystkich zainteresowanych stron, to w praktyce jest to wizja raczej nierealna (przynajmniej w krótkim i średnim okresie).

11. MOŻLIWE KIERUNKI ZMIAN

Komisja na najbliższe lata nie dostrzegła potrzeby żadnych zmian legislacyjnych. Widząc jednak pewne niesprawności systemów gwarantowania zaproponowała wypracowanie rozwiązań nieregulacyjnych. Mają one opierać się głównie na zasadach dobrych praktyk, które w niewiążący sposób mogłyby systemom gwarantowania pomóc w uregulowaniu pewnych obszarów.

Wypracowaniem tych nieregulacyjnych rozwiązań ma zająć się w najbliższym czasie Europejskie Forum Gwarantów Depozytów. Horyzont czasowy dla poszczególnych projektów wynosi od roku do 3 lat. Można zatem oczekiwać, że po 3 latach zakończy się faza rozwiązań samoregulacyjnych i będzie można powrócić do kształtu Dyrektywy.

Wśród elementów będących przedmiotem analizy wiele odnosi się do kwestii transgranicznych. To właśnie uregulowanie tych spraw może okazać się największym wyzwaniem.

12. PODSUMOWANIE

Warto wspomnieć o fundamentalnym dylemacie, jaki był również diskutowany podczas przeglądu. Obecnie cel działania systemów gwarantowania depozytów opisywany jest dwuczłonowo:

- ochrona deponenta,
- stabilność systemu bankowego.

Pytanie, które było przedmiotem konsultacji, dotyczyło oceny tak zdefiniowanego celu. Pojawiające się różnice zdań odzwierciedlały funkcje, jakie obecnie systemy

gwarantowania depozytów pełnią w sieci bezpieczeństwa bankowego poszczególnych krajów.

Ostateczną odpowiedź na pytanie o docelowy europejski model systemu gwarantowania będzie można uzyskać dopiero wtedy, gdy Komisja przedstawi zdanie w sprawie ostatecznego kształtu sieci bezpieczeństwa i to uwzględniając całą złożoność elementu bankowości transgranicznej. Dopiero po właściwym zdefiniowaniu zakresu odpowiedzialności poszczególnych instytucji będzie można umieścić w tym kontekście system gwarantowania depozytów.

Dlatego też dla Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w najbliższym czasie być może ważniejsze, niż potencjalne zmiany w Dyrektywie 94/19/EC, mogą stać się inne zmiany regulacji europejskich, które odnoszą się do szeroko rozumianego zarządzania kryzysowego w systemie bankowym.

Gdyby Fundusz był instytucją typu *pay-box* odpowiedzialną jedynie za wypłaty depozytów po upadłości banku, wtedy faktycznie można byłoby ograniczyć zainteresowanie do tej jednej Dyrektywy. Ponieważ jednak funkcja pomocowa przypisuje Funduszowi znacznie szersze spektrum odpowiedzialności systemowej, należy z uwagą śledzić wszelkie prace toczące się w kontekście bezpieczeństwa systemu bankowego.